

PROTOCOL VOOR DE ACCOUNTANTSCONTROLE VAN DE JAARREKENING 2023 VAN DE GEMEENTE BLOEMENDAAL

1 Inleiding

Voor u ligt het protocol accountantscontrole jaarrekening 2023. Dit controleprotocol opgesteld op basis van het kadernota rechtmatigheid 2023 en de relevante wet- en regelgeving. Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole moet de gemeenteraad een controleprotocol vaststellen. Object van controle is de jaarrekening 2023. We stellen u voor om dit controleprotocol voor alleen 2023 vast te stellen.

Vanaf het boekjaar 2023 omvat de controleverklaring van de accountant alleen een oordeel over de getrouwe verantwoording van baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening. Er is geen expliciet oordeel van de accountant meer over rechtmatigheid. Het college van B&W is verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording. De rechtmatigheidsverantwoording moet worden opgenomen in de jaarrekening, waardoor deze verantwoording onderdeel is van de controle op getrouwheid door de accountant. Tot en met boekjaar 2022 gaf de externe accountant een rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening.

Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) heeft enkele aanpassingen voorgesteld die mogelijk van kracht zullen worden per 1 januari 2024. Het kan zijn dat dit eerder van kracht wordt, maar de hogere wetgeving heeft voorrang. Hierdoor hoeft het controleprotocol niet te worden gewijzigd. De belangrijkste wijziging is dat er geen aparte goedkeuringstoleranties meer zullen gelden voor fouten en onzekerheden. In plaats daarvan wordt er een gecombineerde tolerantie van 2% gehanteerd voor fouten en onzekerheden samen. Dit betekent dat er geen aparte grenzen van 1% en 3% meer zullen gelden.

Het normenkader, het kader van de controle, wijzigt ieder jaar omdat het geactualiseerd moet worden aan de geldende regelgeving. Het normenkader 2023 zal aan het eind van het jaar door de raad worden vastgesteld. Tevens wordt het normenkader voor 2024 in december 2023 vastgesteld, zodat het college op voorhand op de hoogte is van de vereiste normen waaraan ze moeten voldoen. Eventuele aanpassingen aan het normenkader gedurende het jaar kunnen worden ingevoerd als ze relevant worden. Vaak zijn de verwachte wijzigingen in wetten en regels voor het komende jaar al in december bekend, wat directe aanpassingen mogelijk maakt om hieraan te voldoen.

1.1 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening 2023 van de gemeente Bloemendaal. De raad kan de accountant alleen nadere aanwijzingen geven voor zover dit uitgaat boven de wettelijke minimumeisen.

1.2 Wettelijk kader

Artikel 213 van de Gemeentewet(GW) schrijft voor, dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art 197 GW bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant kan de gemeenteraad nadere aanwijzingen geven voor te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. De accountant mag verwachten dat de gemeente inzichtelijk maakt welke wet- en regelgeving van toepassing is.

De gemeenteraad heeft op 5 juli 2023 de verordening financieel beheer Bloemendaal 2023 vastgesteld waarin staat dat het controleprotocol voor aanvang van een boekjaar door de raad vastgesteld dient te worden.

Het actualiseren van het normenkader is een taak van het college (conform de kadernota rechtmatigheid van commissie BBV). Na vaststelling door het college wordt het normenkader ter kennisname aan de raad gestuurd. Met dit controleprotocol stelt de gemeenteraad nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor het boekjaar 2023.

2 Algemene uitgangspunten voor de controle

Zoals in artikel 213 Gemeentewet is voorgeschreven zal de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening, uitgevoerd worden door de door de raad benoemde accountant.

Met ingang van boekjaar 2023 is het college van B&W verantwoordelijk voor de Rechtmatigheidsverantwoording die onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

In het kader van de rechtmatigheidscontrole worden negen rechtmatigheidscriteria onderkend:

<ul style="list-style-type: none"> • Calculatiecriterium • Valueringscriterium • Adresseringscriterium • Volledigheidscriterium • Aanvaardbaarheidscriterium • Leveringscriterium	Onderdeel van getrouw beeld de accountantsverklaring
<ul style="list-style-type: none"> • Begrotingscriterium • Voorwaardencriterium • Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	Onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording door het college

De accountant beoordeelt de getrouwheid van de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording van het college – als een onderdeel van de jaarrekening. In de controleverklaring wordt geen afzonderlijk oordeel meer gegeven over het aspect van de rechtmatigheid. De accountant zal toetsen of de jaarrekening getrouw is, en toetst daarbij dus ook of de rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave geeft.

De controle van de jaarrekening door de accountant is gericht op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- de getrouwheid van de door het college afgegeven rechtmatigheidsverantwoording;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (BBV);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening;
- de bijlage bij de jaarrekening met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen, bedoeld in artikel 58a van het BBV.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet, de uitgangspunten en standpunten van de commissie BBV (Besluit begroting en verantwoording), alsmede de uitgangspunten en aanwijzingen die volgen uit het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO), de Nadere voorschriften controle en overige standaarden (COS) en de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen "in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke interne regelgeving", waaronder gemeentelijke verordeningen.

3 Te hanteren verantwoordingsgrens en rapporteringstoleranties

3.1 Goedkeuringstoleranties gemeente Bloemendaal getrouwheid

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening en/of onzekerheden in de controle aangeeft die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is daarmee bepalend voor de oordeelsvorming en de strekking van de af te geven accountantsverklaring.

Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) bepaalt dat voor een goedkeurende controleverklaring de minimumeisen voor de goedkeuringstolerantie ten aanzien van fouten in de jaarrekening 1% van de totale lasten bedraagt en ten aanzien van onzekerheden in de controle 3% van de totale lasten. Onderstaand een tabel.

Minimumeisen strekking controleverklaring				
Soort controleverklaring	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1 %	>1 % < 3 %	-	≥ 3 %
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3 %	>3 % < 10 %	≥ 10 %	-

De gemeenteraad kan ook de goedkeuringstolerantie lager vaststellen. Het verlagen van de goedkeuringstolerantie zal als consequentie hebben dat de accountant eerder een niet goedkeurende verklaring zal afgeven. De hoeveelheid uit te voeren werkzaamheden en de kosten van de controle door de accountant zullen toenemen, en de vergelijkbaarheid met andere gemeenten wordt kleiner.

Op basis van de primaire begroting 2023 van de gemeente betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van circa € 631.000 en een totaal van onzekerheden van circa € 1.892.000 een goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.

Een controleverklaring met beperking zal worden afgegeven bij een totaalbedrag aan fouten tussen € 631.000 en € 1.892.000 en/of een totaal van onzekerheden tussen € 1.892.000 en € 6.306.000. In de praktijk is de foutenmarge een stuk lager dan € 631.000, aangezien dat de accountant ook rekening houdt met onontdekte fouten. Op basis van de jaarrekeningcijfers worden door de accountant de definitieve goedkeuringstoleranties in euro's bepaald.

3.2 Verantwoordings- en rapporteringgrens rechtmatigheidsverantwoording

De accountant geeft vanaf boekjaar 2023 alleen een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording door het college. Het afzonderlijke rechtmatigheidsoordeel in de controleverklaring van de accountant komt te vervallen. De rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording hebben geen invloed op de strekking van de controleverklaring, tenzij ze ook de getrouwheid beïnvloeden. Dit betekent dat de controleverklaring getrouwheid goedkeurend kan zijn, zelfs als er aanzienlijke rechtmatigheidsfouten zijn gerapporteerd. De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheidsverantwoording ligt volledig bij het college. De raad kan nog steeds een kritisch gesprek aangaan over de rechtmatigheidsfouten. Het verslag van bevindingen en de controleverklaring van de accountant bevatten geen afzonderlijk oordeel meer over rechtmatigheid, maar focussen alleen op de getrouwheid. Het college is verantwoordelijk voor de inhoud van de rechtmatigheidsverantwoording.

Met betrekking tot rechtmatigheid wordt gesproken van verantwoording, niet van een controleoordeel, wat een wezenlijk verschil is. De gemeenteraad moet aangeven welke grens het college moet hanteren voor de verantwoording van rechtmatigheid. De verantwoordingsgrens wordt gedefinieerd als het bedrag waarboven het college van B&W afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. Het percentage geldt zowel voor fouten als onduidelijkheden, en deze mogen niet bij elkaar opgeteld worden.

Wat betreft de rapporteringsgrens is het voorstel die op EUR 100.000 te zetten, dat sluit goed aan bij de grens die door de accountant wordt gebruikt voor de controleverklaring getrouwheid.

Het voorstel is dus dat de verantwoordingsgrens op 1% van de totale lasten (incl. reserves) komt en de rapporteringsgrens op € 100.000. Dat sluit goed aan bij de gehanteerde werkwijze in boekjaar 2022.

3.4 Rapporteringstolerantie getrouwheid

Voor de rapporteringstolerantie stelt de raad als maatstaf dat de accountant elke fout $\geq$ € 100.000 of onzekerheid $\geq$ € 100.000 rapporteert t.a.v. getrouwheid.

Single information Single audit (SiSa)

Vanaf 2006 is Single Information Single Audit (SiSa) van toepassing voor de gemeenten. Dit houdt in dat de gemeenten minder en maar op één moment verantwoordingsinformatie dienen te verstrekken aan het rijk en provincie over specifieke uitkeringen. De verantwoording wordt geïntegreerd in de reguliere jaarrekening van de gemeente. Daarmee worden ook de totale controlewerkzaamheden van deze informatie verminderd.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) actualiseert de regeling jaarlijks met betrekking tot het aantal regelingen dat onder SiSa valt. Het meest recente overzicht is te vinden op de website van het ministerie. De accountant voert de controle uit aan de hand van de verwachtingen zoals beschreven in de "nota verwachtingen accountantscontrole". In het verslag van bevindingen neemt de accountant per specifieke uitkering de fouten en onzekerheden op die niet door de gemeente kunnen worden gecorrigeerd.

De rapporteringstolerantie bijlage specifieke uitkeringen is conform artikel 5 lid 4 van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden. Per specifieke uitkering wordt gerapporteerd met een rapportagetolerantie gebaseerd op de lasten van de specifieke uitkering in het verantwoordingsjaar. De financiële grens verschilt per specifieke uitkering. In onderstaande tabel zijn de specifieke toleranties opgenomen:

Omvang specifieke uitkering	Rapporteringstolerantie
< € 125.000	€ 12.500
> € 125.000 en < € 1 miljoen	10% van de specifieke uitkering
> € 1 miljoen	€ 125.000

De rapporteringstolerantie voor specifieke uitkeringen heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. Het gaat alleen om het rapporteren van de waargenomen en niet herstelde fouten en onzekerheden voortkomende uit de accountantscontrole.

4 Begrip rechtmatigheid en de aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria

In het kader van de rechtmatigheidscontrole worden 9 rechtmatigheidscriteria onderkend: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium, het misbruik en oneigenlijk gebruikcriterium, het calculatiecriterium, het valueringscriterium, het adresseringscriterium, het volledigheidscriterium, het aanvaardbaarheidscriterium en het leveringscriterium.

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt al aandacht besteed aan zes van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer zal aanvullend gecontroleerd moeten worden op de volgende 3 rechtmatigheidscriteria:

- 4.1 Het begrotingscriterium
- 4.2 Het voorwaardencriterium
- 4.3 Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium).

4.1 Het begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en in de Kadernota rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV wordt het begrotingscriterium als volgt omschreven:

Definitie

“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma’s (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, en het begrotingsjaar van belang zijn.”

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Het begrotingscriterium richt zich op de baten en lasten op programmaniveau en de investeringskredieten.

Het bestaande beleid van de raad wordt afgeleid uit:

- De programmabegroting met toelichting;
- De begrotingswijzigingen met toelichting zoals blijkt uit de tussentijdse rapportages (voorjaarsnota en najaarsnota) en raadsbesluiten.

Begrotingsafwijkingen worden in de jaarrekening/het jaarverslag toegelicht.

De algemene lijn is dat begrotingsoverschrijdingen die binnen de beleidskaders van de raad passen niet meegewogen worden in het accountantsoordeel.

4.2 Het voorwaardencriterium

Dit rechtmatigheidscriterium ziet toe op de mate waarin lasten, baten en balansmutatie gebaseerd zijn op handelingen die voldoen aan in wet- en regelgeving gestelde voorwaarden (algemeen verbindende voorschriften van de Europese Unie, formele wetten, algemene maatregelen van bestuur, ministeriële regelingen, raadsbesluiten, verordeningen, richtlijnen, protocollen e.d. met een wettelijke grondslag en jurisprudentie). Zeven aspecten kunnen hierbij in ogenschouw worden genomen.

Recht, hoogte en duur

1. De omschrijving van de doelgroep respectievelijk het project;
2. De heffings- en / of declaratiegrondslag;
3. Normbedragen (hoogte en duur);

Overige

4. De bevoegdheden;
5. Administratieve bepalingen;
6. Het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken;
7. Aan te houden termijnen besluitvorming, betaling en declaratie.

De eerste drie aspecten worden samen ook wel recht, hoogte en duur genoemd.

Deze 3 aspecten zijn direct relevant voor de financiële rechtmatigheid en zijn verplicht.

De overige 4 aspecten zijn facultatief en niet direct relevant voor de financiële rechtmatigheid binnen het voorwaardencriterium.

4.3 Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O criterium)

Eén van de rechtmatigheidscriteria is het beleid ten aanzien van Misbruik en Oneigenlijk gebruik (het zogenaamde M&O-criterium). M&O-beleid maakt een organisatie weerbaar tegen misbruik en oneigenlijk gebruik. M&O-beleid komt terug in het opzetten van de eigen uitvoeringsorganisatie maar ook in het redigeren van de eigen regelgeving, zoals verordeningen en werkinstructies. Te denken is hierbij aan subsidies, kwijtschelding, uitkeringen, vergunningverlening, maar ook om de juistheid en volledigheid van de opbrengsten (bijvoorbeeld de verstrekte gegevens die hebben geleid tot het opleggen van de gemeentelijke belastingen). Ook in externe regelgeving wordt vaak al rekening gehouden met M&O-aspecten. In de kadernota rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV wordt het misbruik en oneigenlijk gebruik als volgt omschreven:

Definitie misbruik

“Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.”

Definitie oneigenlijk gebruik

“Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.”

Misbruik is onrechtmatig, oneigenlijk gebruik niet.

Wanneer sprake is van misbruik van overheidsgelden moeten deze gelden door de gemeente worden teruggevorderd. Als in de jaarrekening van de gemeente geen terugvordering is verantwoord is er geen sprake van een getrouw beeld en is er sprake van een financiële rechtmatigheidsfout. Wanneer oneigenlijk gebruik van overheidsgelden is geconstateerd, is er geen sprake van een rechtmatigheidsfout

Externe en interne werking M&O

Het begrip M&O kan van toepassing zijn op de derden waar de gemeente Bloemendaal zaken mee doet. Er is dan sprake van externe werking. Het kan ook van toepassing zijn op de interne organisatie; de medewerkers en bestuurders van de gemeente Bloemendaal. In dit laatste geval heeft het begrip een interne werking.

Externe werking

Er is sprake van adequate externe werking van M&O beleid als de kans dat derden overheidsbijdragen verkrijgen of het niet dan wel een te laag bedrag van heffingen aan de overheid betalen zo klein mogelijk is. Toelichting: Indien de wet- en regelgeving oneigenlijk gebruik mogelijk maakt ('de mazen van de wet') is het noodzakelijk dat de wet- en regelgeving wordt aangepast en/of duidelijker wordt toegelicht. De externe werking van M&O beleid vereist dat er zodanige beheersmaatregelen in de organisatie bestaan dat ongeoorloofd handelen zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Interne werking

Naast de reguliere control instrumenten die zijn ingebed in de werkprocessen die vooral voor de externe werking van belang zijn, heeft de interne werking van M&O beleid (voorkomen dat zaken binnen de organisatie fout lopen) nadrukkelijk te maken met houding en gedrag. Dus met integriteit van zowel bestuurders als ambtenaren. Toelichting: Ook binnen een organisatie dient er aandacht te zijn voor het risico dat er sprake is van misbruik of oneigenlijk gebruik. Niet integer handelen, kan leiden tot misbruik (lees fraude) en oneigenlijk gebruik. De interne werking van M&O en de te nemen maatregelen hebben dus veel raakvlakken met het integriteitsbeleid.

Intern controleplan gemeente Bloemendaal

Een jaarlijks inventarisatie en risicoanalyse van het M&O criterium maakt onderdeel uit van het intern controleplan van de gemeente Bloemendaal.

5 Reikwijdte accountantscontrole

De verantwoording van rechtmatigheid door het college maakt vanaf boekjaar 2023 deel uit van de jaarrekening, zodat de aandacht voor en de controle op rechtmatigheid minimaal op het huidige kwaliteitsniveau gehandhaafd blijft. De accountant geeft een getrouwheidsoordeel af over de jaarrekening, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel uitmaakt. Het huidige afzonderlijke rechtmatigheidsoordeel in de controleverklaring van de accountant komt daarmee te vervallen. Zie verder het normenkader alsmede de aanwijzingen in dit protocol.

6 Communicatie en periodiek overleg

Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole heeft periodiek overleg tussen de accountant en (een vertegenwoordiger uit) de raad, de portefeuillehouder Financiën, de gemeentesecretaris, het hoofd Financiën, bedrijfscontroller en coördinator team financiën (afstemmingsoverleg) plaats.

In bijlage 2 is het communicatietraject nader uitgewerkt. De vragen van raadleden aan de accountant worden via de auditcommissie gesteld.

7 Rapportering accountant en college

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort als volgt:

7.1 Interim controle

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een managementletter uitgebracht aan het college van burgemeester en wethouders en die zelf een afschrift stuurt aan de raad.

7.2 Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Gemeentewet wordt omtrent de controle van de jaarrekening een verslag van bevindingen uitgebracht aan de raad en in afschrift aan het college van burgemeester en wethouders. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

7.3 Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Geïdentificeerde afwijkingen worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium. Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in onderdeel 3 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

7.4 Controleverklaring

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven. De controleverklaring ziet toe op de getrouwheid van de jaarstukken inclusief de rechtmatigheidsverantwoording van het college. De controleverklaring is bedoeld voor de raad om de jaarrekening vast te stellen. De raad kan de jaarrekening overigens ook zonder controleverklaring vaststellen al is dat natuurlijk niet wenselijk.

7.5 College: Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf boekjaar 2023 rapporteert het college over de uitgevoerde rechtmatigheidscontroles in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag alsmede de rechtmatigheidsverantwoording. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt de geconstateerde afwijkingen toegelicht. In de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen en welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de wet Fido en bijbehorende Regelingen moeten worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

De accountant zal rapporteren tijdens en na de controlewerkzaamheden. Het opvolgen van bevindingen uit zowel interne als externe controles is belangrijk binnen de verbetercyclus.

Bijlagen:

1. Communicatie en periodiek overleg
2. Rapportagemomenten

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de Gemeente Bloemendaal, gehouden op 23 november 2023.

, voorzitter

, griffier

Bijlage 1: Communicatie en periodiek overleg

Toelichting

De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant. De auditcommissie is een subcommissie van de commissie Bestuur en Middelen en heeft als taak het adviseren van de gemeenteraad. De auditcommissie is het aanspreekpunt voor de accountant voor de opdrachtformulering.

De Gemeentesecretaris en het hoofd Financiën zijn voor de accountant belangrijke gesprekspartners tijdens de jaarrekeningcontrole binnen de gemeentelijke organisatie.

Er zijn drie natuurlijke momenten: het pre-audit gesprek, de bespreking van de interim-controle en van de eindejaarscontrole. Daarnaast kan naar behoefte worden gekozen voor tussentijdse voortgangsgesprekken.

Binnen de afdelingen zal in het kader van deze controle nader overleg van toepassing kunnen zijn met de directeur, afdelingshoofden en verantwoordelijken voor de relevante primaire processen.

	Aantal per jaar	Toelichting
Vragen van raadsleden aan de accountant via auditcommissie	PM	De vragen van raadsleden aan de accountant dienen door de auditcommissie beoordeeld worden om vast te stellen of dit vragen zijn die in aanmerking komen voor beantwoording door de accountant. De accountant kan zo vragen efficiënter en doelmatiger beantwoorden.
Gemeenteraad en commissie bestuur en middelen	1-2	Op verzoek zal de accountant verschijnen in de vergaderingen van de gemeenteraad.
Auditcommissie	2-3	De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant. De auditcommissie is het aanspreekpunt voor de accountant voor de opdrachtformulering. Met de auditcommissie zal voorafgaand aan de controle een overleg plaatsvinden om te komen tot een afstemming inzake de nadere invulling van de controle-opdracht. Wellicht kan dit worden gecombineerd met het pre-audit gesprek dat ambtelijk wordt gevoerd. Eventuele tussentijdse belangrijke bijstellingen van de controle zullen tussentijdse worden teruggekoppeld naar de auditcommissie. Daarnaast zullen de bevindingen van de eindejaarscontrole (op basis van het rapport van bevindingen) worden besproken in de auditcommissie. Op verzoek zal de accountant advies en uitleg geven aan de auditcommissie.
Gemeentesecretaris /hoofd Financiën	Periodiek	De Gemeentesecretaris en het hoofd Financiën zijn voor de accountant belangrijke gesprekspartners binnen de gemeentelijke organisatie. De (concern)controller is voor de accountant het eerste aanspreekpunt. Bijeenkomsten: pre-audit gesprek, de bespreking van de bevindingen van interim-controle (op basis van de (concept-) managementletter) en de eindejaarscontrole (op basis van het concept rapport van bevindingen).
Afdelingen	PM	Binnen de afdelingen zal, in het kader van deze controle, nader overleg van toepassing kunnen zijn met de hoofden en verantwoordelijken voor de relevante primaire processen.
Portefeuillehouder Financiën	PM	Pre-auditgesprek, bespreking bevindingen interim-controle en eindejaarscontrole.
College van burgemeester en wethouders	PM	Op verzoek zal de accountant verschijnen in de vergaderingen van college.

Bijlage 2: Rapportage

Rapportage	Tijdstip	Inhoud	Gericht aan
Managementletter	Na afronding van de interim-controle.	Mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de processen en procedures (beheersingsstructuur), beheersing specifieke subsidiestromen evenals overige van belang zijnde onderwerpen.	College (College van B&W) kan zelf een afschrift sturen aan Raad (Audit-commissie)
Verslag van bevindingen	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Wettelijk: De vraag of inrichting van het financieel beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken. Daarnaast resterende fouten, onzekerheden of verbeteringen op het gebied van verslaglegging rekening houdend met afgesproken rapporteringstoleranties. Relatie tussen de controletolerantie ingevolge controleverordening en de feitelijke bevindingen.	Raad en in afschrift naar het college
Controleverklaring	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Accountant: Het oordeel of de gemeenterekening een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de voorschriften ten aanzien van de verslaglegging en voldoet aan de eisen.	Raad
Rechtmatigheidsverantwoording	Onderdeel van de jaarrekening.	Het college legt verantwoording af over de rechtmatige besteding van geld(rechtmatigheid) van de gemeente.	Raad. De rechtmatigheidsverantwoording maakt onderdeel uit van de jaarrekening.